https://achterderug.nl

tegen wind en golven. De mannen van de N.Z.H.R.M. staan met de modernste reddingsmiddelen gereed, om de schipbreukelingen veilig in de haven te brengen.

***

Heb je wel eens gelezen hoe de Bijbel spreekt over de zeelui in de storm?

Lees dan eens Psalm 107:

„Die met schepen ter zee afvaren, handel doende op grote wateren, die zien de werken des Heren, en Zijn wonderwerken in de diepte.
Als hij spreekt, zo doet Hij een stormwind opstaan, die hare golven omhoog verheft.
Zij rijzen op naar de hemel, ze dalen neder tot in de afgronden; hunne ziel versmelt van angst; zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hun wijsheid wordt verslonden.
Doch roepende tot de Here in de benauwdheid, die zij hadden, zo voerde Hij hen uit hunne angsten.
Hij doet de storm stilstaan, zodat hun golven stilzwijgen.
Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft.
Laat hen voor de Here Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen ....”

***

5 November j.l. woedde er een zware Noordwesterstorm. Op de Waddenzee heeft het geducht gespookt. (Zoek op de kaart maar eens de gevaarlijkste plaatsen!)

Aan het strand van Hoek van Holland liep het Panamese schip „Faustus” aan de grond. De kapitein trachtte, zonder loods, de pieren binnen te komen. De loodsdienst was vanwege het slechte weer gestaakt. Het **risico**, dat de kapitein heeft genomen, is **funest** gebleken.

Op de noodseinen van de „Faustus” voer de reddingboot „President Jan Lels” uit.

Alle 25 opvarenden, meest Grieken, werden gered. Met de vlag in top keerde de „Jan Lels” spoedig in de haven terug.

Het gestrande schip is nog verder afgedreven en door de storm over een pier geslagen en daarna gezonken. Een groot gat in de pier toont de geweldige kracht van de storm.

Van de „Faustus” was niets meer te bespeuren.

Het wrak heeft heel wat **misère** voor het scheepvaartverkeer op de Nieuwe Waterweg veroorzaakt. Een gedeelte van het wrak versperde de vaargeul. Grote schepen, zoals de „Nieuw Amsterdam” en de tankschepen voor de **olieraffinaderijen** in Rotterdam-Pernis, konden de rivier niet in- of uitgaan. Gevolg hiervan: de „Nieuw Amsterdam” zocht de hoofdstad op en de raffinaderijen werkten, bij gebrek aan ruwe olie, op halve kracht.

Met man en macht is er aan gewerkt om het wrak op te ruimen. De duikers van de Kon. Marine gingen duiken zo dikwijls het kon (4 × per dag, totaal 1½ uur). Telkens konden ze gegevens boven brengen, om te bezien welke maatregelen genomen moesten worden.

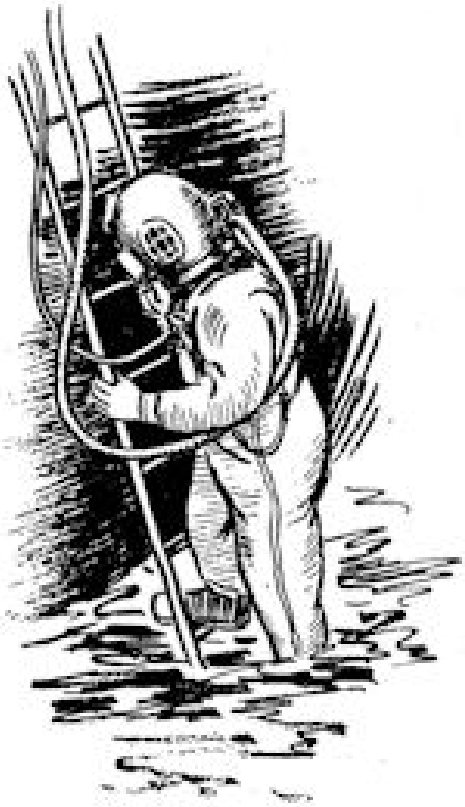

Er mocht geen tijd verloren gaan. Eén dag oponthoud, van een schip als de „Nieuw Amsterdam”, loopt in de duizenden guldens.

https://achterderug.nl

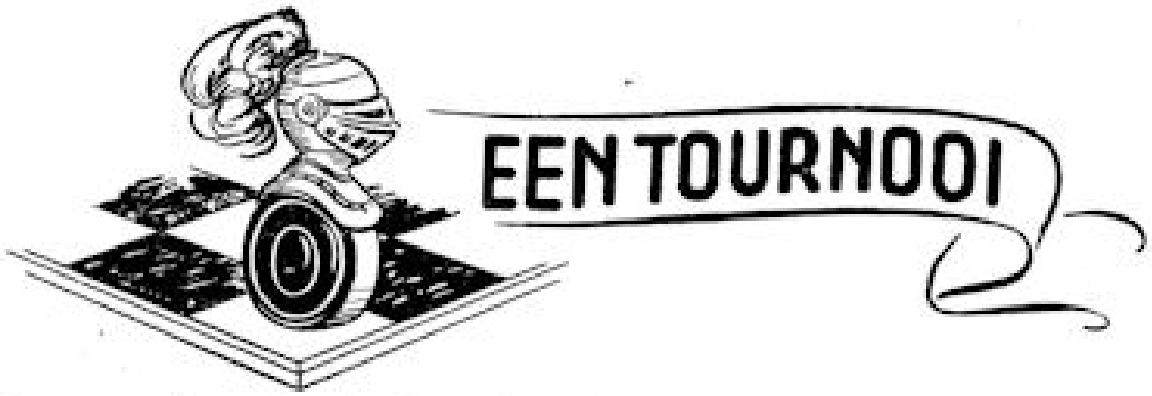

Een tournooi .... dan denken jullie je vast terug in de Middeleeuwen.

Op een groot veld heerst een feestelijke drukte. Duizenden mensen zijn van heinde en ver gekomen om te kijken naar het tournooi of steekspel der edelen. Midden op 't veld is een grote, afgepaalde ruimte. Dat is het krijt, waarin de edelen straks elkaar zullen bekampen.

De hoge tribunes zijn de zitplaatsen voor de voorname jonkvrouwen.

Rondom het krijt staan de kijklustigen. Al ver voor de aanvang van het spiegelgevecht staan ze hier.

Er is al genoeg te beleven!

Daar groept men dicht om een **potsenmaker,** die het publiek vermaakt met de zotste vertoningen.

Hier prijst een kwakzalver zijn onfeilbare middelen aan tegen allerlei kwalen. Ginds verdringt men elkaar om het kraampje van de **zoetelaar.**

Anderen zien rustig toe, hoe de **tribunes** zich vullen met schitterend uitgedoste jonkvrouwen.

Een **klaroenstoot** klinkt ....

Nu kijken allen gespannen naar het krijt. De eerste ridders treden in het krijt. Wie zijn het? Wat voeren ze in hun schild?

Veel toeschouwers kennen de wapenschilden.

„Van Arkel! Brederode!"

Weer een korte klaroenstoot ....

De ridders stormen op elkaar in, de lansen geheven. Wie is het sterkst? Wie het behendigst?

De spanning stijgt .... Ah, daar tuimelt Brederode uit het zadel en bijt in het zand.

Een luid gejuich klinkt voor de overwinnaar.

***

Een tournooi in Utrecht ....

Geen ridders, geen jonkvrouwen! Geen gejubel en gelach! Stil is het in de tournooizaal.

Hier wordt even verwoed gestreden als in het tournooi van de edelen, maar nu door .... denken.

Twintig dammers, uit alle delen van de wereld, strijden hier om het wereldkampioenschap op het dambord. Woensdag 5 November gleed de eerste schijf naar voren. Bijna een maand zal het gevecht duren.

Sinds 1948 is onze landgenoot Piet Rozenburg wereldkampioen.

Dat dit wereldtournooi dammen in Nederland **georganiseerd** wordt, is begrijpelijk. Nergens is dammen zo **populair** als in Nederland.

Nu, na de vijfde ronde, neemt de kleine Canadees, Dagenais, de leiding.

De damliefhebbers in Nederland houden elke dag de stand van het tournooi bij!

https://achterderug.nl

Piraten in 1952

Van onze strijd tegen de zeerovers van Duinkerken en Algiers hebben jullie in de geschiedenislessen wel gehoord. Vooral de jongens vinden die verhalen prachtig. Eigenlijk vinden ze het jammer, dat die tijd voorbij is. Al was het alleen maar om die spannende verhalen.

Die tijd voorbij? Nee, er zijn moderne piraten opgestaan in 1952.

Hoor maar:

Een Nederlands schip, de kustvaarder „Combinatie" was met een lading Amerikaanse sigaretten op weg van Tanger naar Malta.

In de nacht van Zaterdag 4 Oct. werd het schip in de Straat van Gibraltar overvallen door gemaskerde piraten.

De bemanning bestond uit een Nederlandse kapitein en roerganger, een Duitse stuurman, een Spaanse kok en een zestal Arabieren. Bij de overval werden de kapitein en de roerganger onder bedreiging met **stenguns** en revolvers geboeid en de rest van de bemanning in het vooronder opgesloten.

De stuurman en machinist werden om beurten in de machinekamer opgesloten om de machine op gang te houden. Donderdag 9 October brak er echter een zware storm los en toen

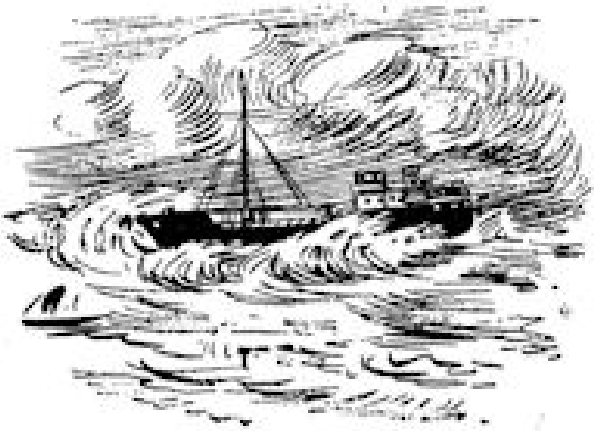

bleek, dat de zeerovers niet in staat waren het schip varende te houden, werd de kapitein gedwongen het stuur over te nemen en deze slaagde er in het schip te behouden.

Weer werd hij opgesloten en dagenlang voer het schip verder, zonder dat de bemanning een flauw vermoeden had, in welke richting.

Dat duurde tot 14 October. In de nacht ging het schip voor anker en zonder dat de opgesloten bemanning zelfs maar kon proberen tussen beide te komen, ging de lading van boord. Toen het eindelijk stil werd en men voorzichtig aan dek durfde te gaan, bleek niet alleen de lading verdwenen, maar ook allerlei eigendommen van de opvarenden, **proviand**, de sloep, en onderdelen van de scheepsuitrusting. Toch heerste er opluchting aan boord: leven en schip waren gered!

Eerst na veel moeite konden de opvarenden zich **oriënteren** en vaststellen dat het schip vlak ten Noorden van Sardinië voor anker lag. Men besloot terug te gaan naar Tanger, maar de motor was nagenoeg onbruikbaar geworden en viel al gauw helemaal uit. Met behulp van een dekkleed zeilde de „Combinatie" weg met 'n snelheid van 1 mijl per uur, richting Tanger. Een noodhaven bracht uitkomst. Er werd brandstof en proviand opgedaan en de motor werd zo goed en zo kwaad als het ging **opgekalefaterd** en vier dagen later kon de reis naar Tanger worden hervat, waar het schip tegen het einde van Oct. aankwam.

Uit Frankrijk is inmiddels gemeld, dat in de buurt van Djelli het wrak was gevonden van 'n oude Engelse mijnenveger, die daar aan de grond gelopen en **gekapseisd** was met een lading koffie en sigaretten aan boord.

https://achterderug.nl

ONS MEISJES-HOEKJE

De eerste Stadshuizen.

Toen er nog maar pas steden waren, zagen die er heel anders uit dan die van nu. Een stad was eigenlijk niets meer dan een verzameling hutten uit mijn vorige stukje, met daar tussen een tuin, een weitje met schapen of geiten, een boomgaard, heel die verzameling omsloten door een muur. Behalve hutten stonden er ook nog een

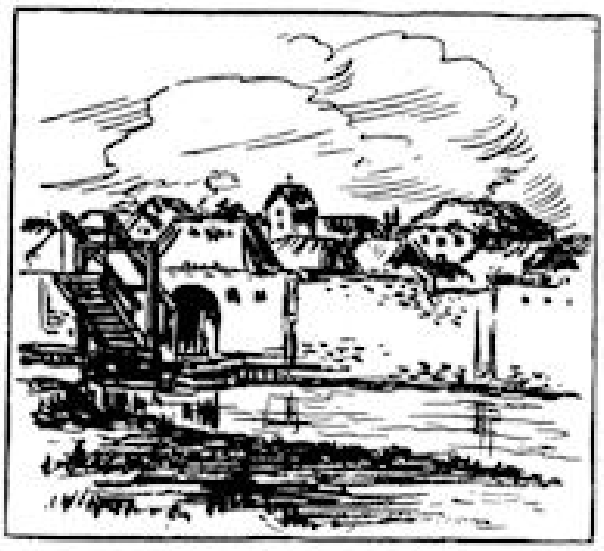

pakhuis en een kerk.

Maar in de 14e en 15e eeuw leerden de mensen al echte stadshuizen bouwen. Ze waren nog van hout natuurlijk, met een rieten dak. Erg gevaarlijk als er brand uitbrak.

In Amsterdam is dat eens gebeurd in 1421. Er verbrandde een derde deel van alle huizen. De straten waren nog gewoon van modder met een ondiepe goot om het water af te laten lopen. Stadsreiniging kende men nog niet, alles wat men kwijt wilde, tot de inhoud van de toiletemmer toe, werd op straat geworpen. Daar scharrelden ook kippen en honden rond. Varkens woelden er in de modder. 's Winters baggerde men tot aan de enkels door het slijk. 's Avonds met een lantaarn in de hand, want straatverlichting bestond ook nog niet.

Als je de buitendeur van een stadhuis opende, kwam je eerst in het hoge lichte voorhuis. Daarin hield men zijn winkel of zijn werkplaats. Achter in de hoek was een wenteltrapje. Als je dat opging, kwam je in de achterkamer.

In de achterkamer woonde de poorter met zijn gezin. De vloer was er van hout, of — bij de rijkeren — van tegels. Er lag geen vloerkleed op. Hij werd geregeld geschrobd en met zand bestrooid. In de wanden aan de korte kant zaten de ramen en deuren. In de ramen hadden ze al glas. Vitrages waren nog niet bekend. Ze werden 's avonds afgesloten door luiken. De overgordijnen hingen in de deuropeningen, niet voor de ramen. Aan de lange kant had je de schouw. Een hoge brede schoorsteenmantel, zoals je nu nog wel eens in een ouderwetse keuken ziet. Tegen de achterkant van de schouw stond de ijzeren haardplaat. Meestal gegraveerd met figuren. Onder de schouw had je de ijzeren vuurkorf, of lagen een paar ijzeren vuurbokken. Boven het vuur hing de etenspot of de waterketel aan de

---

Men vermoedt, dat dit het piratenschip is, dat de overval op de „Combinatie" heeft gepleegd. Van de bemanning, die zich waarschijnlijk met een sloep in veiligheid heeft weten te brengen, ontbreekt elk spoor.

https://achterderug.nl

„haal". Het haardvuur diende des avonds meteen als lamp. Gezellig, hè?

Tussen het voorhuis en de achterkamer was een houten schot met veel ramen er in.

In de achterkamer stond allereerst het bed van de vader en moeder, tegen de ene wand óf in een hoek. Op een houten vloertje vanwege de vochtigheid. Het onderstel leek net een houten bak. Er lag een strozak bovenop, verder beddengoed en een gekleurd sprei over álles heen. Boven het bed hing een hemel aan de zolder. Net als boven de preekstoel in sommige kerken bij ons. Vanaf die hemel hingen gordijnen naar beneden. Ze werden 's nachts gesloten, maar overdag samengerold en opgebonden. Om dat bed en op dat bed groepte de hele familie meestal samen.

Verder stonden er natuurlijk weer kisten, net als in de vroegere hutten. Daar kon je van alles instoppen en tegelijk op zitten. Alleen waren ze hier prachtig versierd met houtsnijwerk. Uit die kisten ontstonden langzamerhand de banken, men maakte de smalle zijschotten wat hoger. Ook zetels (leunstoelen), die hadden bovendien nog een rugleuning. Maar ze werden evengoed gebruikt om er spullen in te bergen. Schemels, krukjes op drie poten, waren erg geliefd. Je kon ze zo handig overal bij schuiven.

Weet je wat die huismoeders ook al hadden?

Een dressoir. Een kist op poten om het vaatwerk in te bergen. Er onder op een houten vloertje stonden de potten en pannen. Er bovenop schonk men dranken. Nog geen koffie en thee, hoor!

Tafels zoals wij die kennen, waren er nog niet. Men gebruikte daarvoor twee schragen met een plank er over. Net zoals bij ons in vergaderlokalen, enz. Het geval stond meestal opgeklapt tegen de wand. Nam het ook geen ruimte in. Alleen als er bij gewerkt of gegeten moest worden, zette men het uit.

Al die meubelen waren niet gebeitst of gespoten, maar van blank hout. De huismoeders van toen waren echter al even zindelijk als onze moeders van nu. Ze poetsten en wreven ook altijd. Net zolang tot haar meubels diep donkerbruin glansden. Veel dieper dan onze gebeitste clubjes en kloostertafeltjes. Als je eens in een museum komt, waarin oude meubels staan, moet je er maar eens op letten.

Tjits Veenstra.

HET KERSTNUMMER VAN O. E. K.

verschijnt D.V. 12 December. Dit met het oog op de vacanties.

https://achterderug.nl

OM VOOR TE DRAGEN:

NOG EENS....

Op zeek're dag ging kleine Pieter
Met Pa en Moe naar Amsterdam;
Want tante Koosje had geschreven,
Of de familie toch eens kwam.

Wel, wel, dat was een feest voor Pietje;
Want nooit nog zat hij in een trein.
Hij keek zijn ogen uit zijn hoofdje!
Wat ging het hard! Wat zat hij fijn!

't Was warm en Vader had het raampje
Dan ook maar naar beneên gedaan.
Piet ging er voor staan om te kijken
En vader liet hem stil begaan.

Maar af en toe stak Piet zijn hoofdje
Een eindje buiten het portier.
„Pas op je pet!" zei dan zijn moeder,
„Toe Piet, kom toch een beetje hier!"

Doch Pietje was wat ongehoorzaam
En keek toch weer het raampje uit.
Plots pakte Vader toen zijn petje.
„Daar heb je 't al!" riep Moeder luid.

Nu zette Piet het op een huilen.
Weg was zijn mooie, nieuwe pet.
„Dat komt er van", zei Vader ernstig,
„Als je niet op verbieden let".

„Sluit eens heel even stijf je ogen".
Piet knijpt ze dicht en Vader.... fluit....
Daar stond de pet weer op zijn kopje!
Wat was hij blij, de kleine guit!

Maar wat doet nu de kleine snuiter?
Hij gooit zijn pet uit 't raampje weer,
En zegt: „O Paatje, dat is aardig!
Hè, Paatje, doe dat nog een keer!"